

Journalist mördad i Mexiko

En kriminalreporter på en dagstidning i den våldsamma gränsstaden Ciudad Juarez i norra Mexiko sköts ihjäl på torsdagen. Enligt tidningen El Diario mördades Armando Rodriguez när han var på väg till jobbet i sin bil på morgonen.

Rodriguez hade jobbat på tidningen i över 14 år i gränsstaden, som ligger mitt emot El Paso i amerikanska Texas. Över 1 300 människor har mördats i Ciudad Juarez bara i år, i dåd som kopplas samman med den omfattande

knarksmugglingen.

– Myndigheterna säger till oss att det är ett krig mellan knarksmugglare, men varje dag dödas fler oskyldiga människor, sade Jesus Mesa Vega, ordförande för en lokal journalistförening. TT

Räkan får egen akademi

Den Svenska räkakademien invigs i Strömstad på lördag. Sedan tidigare har hummern, musslan och ostroret egna motsvarigheter: Tanken är att intresserade ska kunna göra en skal djursresa till akademierna längs Bohuskusten.

Föreningen kommer att anordna en fest varje år för att uppmärksamma räkfisket. "Strömstad och Tanums kommuner är huvudorter för räkfisket", skriver föreningens ordförande Sven Mossberg i ett pressmeddelande. TT

FOTO: SCANPIX

Enslingen vid Walden Pond

Henry David Thoreau har inspirerat tänkare som Mahatma Gandhi, Martin Luther King och Leo Tolstoj. Anders Bylander har tagit en skogspromenad tillsammans med en man som lever med både kropp och själ.

När jag går stigen fram anar jag mellan furustammarna en frändskap med en man som brottades med samma problem som jag själv, fast långt före min tid. Jag tänker på enslingen vid Walden Pond i Massachusetts. Det var där det utspann sig för hans del. Men det kunde lika väl ha hänt mig vid Äsasjön i Taberg.

Skogsliv vid Walden lämnade tryckpressarna 1854. Mannen bakom boken var en revoltör mot mänsklig ljumhet, förkonstling och materialism. Han hette Henry David Thoreau, och hans protestskrift *Om civilt motstånd* har blivit mycket läst under krigen. Det är befriande också att läsa anteckningarna från Walden, där den litteräre eremiten slog sig ner. Låter man Frans G Bengtsson tolka till svenska blir det riktigt bra.

Thoreau fick som många andra idén att flytta ut i skogen och bygga sig ett hus med egna händer. Många har som vår egen Almqvist väl någon gång funderat på att bränna broarna och ta sin tillflykt till haven och skogarna, till den tysta början av vibrerande liv. Men vi har avfärdat tanken som bara romantik. Thoreau flyttade verkligen ut i skogen och blev den symbol för amerikansk dådkraft han varit sedan dess. Med kropp och sinnen steg han ner i ursprungets grundelement, började om från allas vår begynnelse och

Henry David Thoreau revolterade mot sin tids ljumhet, förkonstling och materialism. För att ge tyngd åt kritiken levde han enkelt i ett hus i skogen.

levde i skogen, på stranden till en liten skogstjärn. Han byggde själv sin hydda och slöjdade med enkla verktyg sina möbler. Han lärde sig skilja på äkta och falskt också i fråga om livets medel av föda, arbete och sanning. Rapporten finns i hans bok, känd från *Döda poeters sällskap*: "Driv ut allt som inte är liv!"

Det kostar att läsa Thoreau. Efter en sida ser jag att han skrev sin bok för mig och min slavtjänst under

konstlade behov. Han träffar rakt i hjärtat med sitt budskap att jag kunde leva enklare. Med bävan tränger jag vidare, tills jag finner mig stå på stranden av Walden Pond utan en tråd på kroppen.

Det är givetvis Robinson Crusoe och Rousseau, men också något mer. Enslingen vid Walden vill visa oss vad verklig civilisation är, hur mycket vi kan klara oss utan, att mindre är mer. Han lär oss se vårt adels-

märke som människor. Det är lika lätt att hitta de raka resonemangen som de är svåra att efterleva. Man får en känsla av att stå i förbindelse med en människa som vet vad det är att leva på riktigt, att ha gjort upp med fusket. Man vill så gärna försöka själv och känner ingen stolthet över sitt standardiserade liv.

Med eftertryck förkastas materialismen som livsstil. Hus och egendom är det lättare att komma i

besittning av än bli kvitt igen. "Det hade varit bättre för dessa människor att födas på öppna fältet och ammas av en varghona; då hade de med mera oförvillad blick kunnat utstaka sin egen väg. Vem danade dem till torvans slavar? /.../ Människor går till sitt arbete, fångna i ett missförstånd. Största delen av deras liv plöjs ned i jorden som gödsel."

Enslingens dom över arvegods är komisk. Stackars krakar, som får överta gamla möblemang att bara ha bekymmer med! Grovsoporna hämtas från någon våning eller vind, körs bort på ett flyttlass till någon olycklig arvinge, till hans vind, där alltihop förvaras tills det blir bouppteckning igen. Vi tvingas av traditioner att vara possessiva och giriga i vårt förhållande till tingen. Detta färgar moralen vi lever. "Nu för tiden finns det professorer i filosofi, men det finns inga filosofer."

Det gäller gods och bohag, men också "kläder och ekipage". Thoreau beklagar societetens kvinnor och män, som aldrig får njuta av att gå i slitna kläder som verkligen anpassat sig till kroppen. Stadsfolk värdesätter att skrida snyggt fram mer än ett fläckfritt samvete. Moderna människor bygger kanske bättre hus än för, men själva är vi inte bättre. Vi bygger ett ståtligt hus för vår tid i denna världen, men för evigheten nöjer vi oss med en familjegrav.

Samhällets institutioner slipper inte heller enslingens tadel. Han är kritisk mot tilltagande arbetsdelning och specialisering. Varför skall man överlåta arbetet åt fackmän, när man kan göra

det själv och få grepp om livet på samma gång?

Skogsliv vid Walden är tankarna hos en man som lever med kropp och själ. "Min största begåvning har alltid bestått i att ha små behov." Den som lyder sina inre signaler kan inte komma fel. Sådana vi är

Han lär oss se vårt adelsmärke som människor. Det är lika lätt att hitta de raka resonemangen som de är svåra att efterleva.

måste vi möta världen och människorna. "Vi är alla skulptörer och målare, och vårt material är vårt eget blod, kött och ben."

En gång satt denna fridens man i fängelse. Han hade inte velat betala skatt till en stat som hylade slaveriet och dessutom började krig mot Mexiko. Vännen Emerson – den kände Ralph Waldo – kom på besök och frågade bestört:

– James Henry, varför sitter *du* här?

– Frågan är väl varför *du* inte sitter här.

Man kan ha delade meningar om sådant. När går man för långt? Men jag älskar ändå Thoreau, som hugnat min själ och lagt sin svalkande hand på min panna. Bara en sak oroar mig: Han säger på sidan 170 i mitt exemplar att han aldrig läst något av värde i en tidning. Ack, ja.